Nr. 264. Kolmapäewal, 21. nowembril. 1901.

eljaskümneswiies aastakäik.

Tulebigo päewwälja, üksnes mitte pühapäewadel, suurtel pühadel ega kroonupühadel.

Gal kuul ilmub piltidega kaunistatud „Laste-leht.“
Igal nädalil ilmub „Lisaleht“ kaks korda.

Toimetuse adress: „Postimehe“ toimetusesse Jurjewis; Wene keeli: Въ редакцію газ. „Postimees“, Юрьевъ, Лифл. губ.

Toimetaja kõnetund: linna Raekojas, lehe talituses kella 1—2 l.

„Postimehe“ talitus ja trükikoda, kus ka muid trükitöösid toimetatakse, on Jurjewis (Tartus) linna raekojas, sissesminek Suure Turu poolt. Tallinnas on abitalitus Harju wärawas, Tesloni majas, Wiljandis abitalitus, Lossi uul., Ellrich'i majas, A. Töllasepa raamatukaupluss. Narwas abitalitus, Waksali uul. Leinbaumi majas.

Postimees

Tellimise hind on:

Postiga 12 kuu pääle	5 r. — k.,	postita 12 kuu pääle	4 r. —
„ 11 „ „	4 r. 65 k.,	„ 11 „ „	3 r. 70
„ 10 „ „	4 r. 30 k.,	„ 10 „ „	3 r. 35
„ 9 „ „	3 r. 85 k.,	„ 9 „ „	3 r. —
„ 8 „ „	3 r. 45 k.,	„ 8 „ „	2 r. 70
„ 7 „ „	3 r. 5 k.,	„ 7 „ „	2 r. 35
„ 6 „ „	2 r. 60 k.,	„ 6 „ „	2 r. —
„ 5 „ „	2 r. 20 k.,	„ 5 „ „	1 r. 70
„ 4 „ „	1 r. 80 k.,	„ 4 „ „	1 r. 35
„ 3 „ „	1 r. 35 k.,	„ 3 „ „	1 r. —
„ 2 „ „	95 k.,	„ 2 „ „	75
„ 1 „ „	50 k.,	„ 1 „ „	40

Wäljamaale 3 korda nädalis saates 7 rbl., iga päew saates 10 rbl.

Üksik nummer 3 kop.

Kuulutuste petit-rida 5 kop., lehe eesotsas 20 kop.

Kell 11 e. l. ülesantud kuulutused wõiwad weel selsamal päewal ilmuda. Tellida wõib ainult iga kuu 1 päewast alates. Adressi muutmise eest tuleb 10 kop. maksta ja wana adress ülesanda. Saamata jäänud numbrid saadab lehe talitus ainult siis maksuta järele, kui nende tellimine 14 päewa jooksul pärast numbri ilmumist postile on pandud.

Wene willad.

Juba mõnda aega kaubeldakse mõnes kodumaa linnas Wene willadega. See kaup näikse ärimeestele ilusat teenistust andwat, sest pea iga aasta awatakse uusi Wene willakauplusi.

Ärgu aga keegi sellepärast, et siin willatauplustest jutt on, mõnda toredat poodi ega ilusate, kullatud tähtedega ärisilti taga otsima hakaku! Sest seda, mida olemas ei ole, ei leia keegi. Jutus olewate kaupluste ärisilt on weidi iselaadi: Käputäis willu kaupluse ukse kohta ehk ukse külge punutud. Niisuguseid willakauplusi leidub mõnes wäikses uulitsas õige mitu ühes rinnas. Ärgu ka keegi arwaku, et sääl ainult willadega kaubeldakse. Ei, säält saab wäga mõndasugust „talurahwa kaupa“: silku, heeringaid, nööri, Wene saapaid, tõrwa, katusepappi jne. Kõiki neid kaupasid ei ole aga mitte ukse külge riputatud, nagu willad; ainult Wene saapad on sääl paraja paiga leidnud, kõik muu kaup paistab alles sisseastumisel silma.

Et niisugused willakauplused wõimalikult suurt kasu kannatsiwad, sellepärast on tarwis iseäralitta abinõusid leida. Pole see ka nii ülirasle, kui kaubatarwitajad wahest arwawad. Niisugused „ausad“ willakaupmehed lepiwad ainult niisama „ausate“ isikutega niiwiisi kokku, et nad ainult tema poodist — muidugi igal poodil oma isikud: mõnel õemehed, teisel wöörad j. n. e. — willad ostawad. Teatawad isikud ei prüügi kindelt poodi üürida, waid muretsewad enestele poodi wast kolme kopiku eest. Aga kolme kopiku eest ei saa ju ometi keegi poodi osta? Tõsi küll, et harilikult kauplust nii odawasti kätte ei saa; aga waadake, asjalugu on tõepoolest ometi nõnda. Teataw isik, kes willakaupmehega praegu kauba kindlaks teinud, et ta igakord willu saab, kui tarwis, ruttab turu poole, et säält enesele tähendatud kauplust omandada: ta astub ligemasse raamatu-ärisse ja nõuab omale kalendrit, wõi kuidas teda uuemal ajal nimetada armastatakse, „tähtraamatut“, kus laadapäewad sees on. Wiimasel ajal on ju 3 kopikulisi tähtraamatuid rohkesti saada — ega siis kallimat ostma hakata, ja wäikesed on need 3 kopikalised küllalt, just kui taskus kandmise jaoks loodud. On tähtraamat käes, siis waadatakse hoolega järgi, millal kuskil laat. On aga laat käes, siis on willa müüjal teada, kus oma poodi lahti teha. Eks temal ole siis kauplus 3 kopika eest käes!? Nagu juba kaupluse sildist, mis willadest walmistatud, arwata wõime, näha, on kaup wõimalikult laialiste ringkondade jaoks määratud. Sest kes lugeda ei mõista, see näeb ju sildist, et siin willu saada on.

Iga õige ärimees tarwitab parajat silmapilku, et oma kaubast lahti saada. Nii ka meie „ausad“ willakaupmehed. Tähtraamatust leitakse, et homme wiinakuu 15. päewal Kursis Oriku kõrtsi juures 2 päewa laata peetakse. Muidugi ei jäeta sinna minemata, sest laadal on ju hulk maarahwast koos, ning paljudel pole lammast, nagu teenijatel jne.

Waja rutata, et hiljaks ei jää, sest ega willad siis poodist wõttes kohe laadale tõlba wiia — kes niisuguseid „kitse karwu“, päälegi weel sõnnikuga koos, ostma hakkab! Kauplusest wõetakse niipalju willu, kui laadal ära müüa arwatakse saawat, kallatakse neile kõige odawamat „masinaõli“ pääle, niipalju kui wähe wõimalik, et tilkuma ei hakka, segatakse läbi ja siis wiidakse willad weskile, kus nad esimesest masinast ehk „hundist“ läbi aetakse. Kas niisugused kulud, nagu masinaõli, weskile saatmine jne., poodis olewa kaupmehe wõi laadal käija müüja kanda jääwad, see on teadmata; aga niipalju on kindel, et niiwiisi tehtakse. Sest kes laadal willu paremini tähele paneb, tunneb pea, mis kaup see on.

Täna on wiinakuu 15. päew. Oriku laadal paistawad willa-müüjate ärisildid waatajale kaugelt silma. Ärimees ei tohi midagi unustada, seda on ka willakaupmees meeles pidanud ja tee äärest hää malga kaasa wõtnud, mille otsas nüüd ärisilt willa pugi seisab. Astume ligemale, et näha ja kuulda, kes need willamüüjad õige on, kui kallid hinnad. Ühe koorma juures seisab mees, päält näha talumees: ja et ta seda oma kauba ostjatele ise alatasa kinnitab, siis peab ju ka uskuma, et ta tõesti talumees on. Sest tema kinnitab ühte wiisi, et temal ainult oma lamba willad olla. Weidi eemal silmad jälle müüjanna, kes ennast säält ja säält — muidugi hästi kaugelt — perenaese ütleb olewat; ta kiidab oma kaupa wahwasti. Ja kui keegi kiitusest hoolimata osta ei taha, leiab ta warsti nõuu. Kohe rabab ta aluskuue alumise ääre üles, hoiab selle willade waatajale hästi silmade ette ja kinnitab sorawate sõnadega, et see riie müüdawatest willadest tehtud on. Aluskuub on aga muidugi hoopis paremateft willadest walmistatud ja näeb ilus wälja. See äratab ostjal tõesti himu, et nii odawa hinnalistest willadest sarnase kena aluskuue saada wõib: tema ei jäta siis ka pakutud kaupa wõtmata. Juhtub mõni arukam inimene juurde, kes märkab, et need Wene willad on ja ütleb, awalikult ära, siis näitab naesterahwas ka oma käsi ja seletab, et tal käed weel praegu lammaste pügamisest walutada ning tõendab igapidi, et willad oma kaswatatud lammaste seljast wõetud olla. Kes müüjaid terasemalt tähele paneb, see märkab pea, et nad ühenduses seisawad; kes neid aga isiklikult tundma juhtub, see teab, et nemad meest naist on ja laadalistele ühe poodi willu patuwad. Ainult sellepärast, et rohkem müüa saaks, on teine teise paika asunud. Jällegi teisel laadal leiad needsamad peremeest perenaist ühes koos, nagu õige abielupaar kunagi, ning kiidawad siis seltsis.

Willad näewad üsna ilusad wälja ja on katsudes kaunis pehmed: hind on odaw, ainult 25 kop. nael, mõni jagu kallimad; paljud wõtawad, ilma et nad sääl misgi pettust kardaksiwad. Kui nad aga willad ära pesewad, siis näewad nad, et naelast ligi pool ära kaob ja järgi jäänud karwakesed hoopis karmid on. Nüüd alles märgatakse, et 25 kop. eest ainult poole naela ehk weidikene rohkem willu on saadud, aga umbes 12 kop. on ostja masinaõli eest, mida 3 kop. nael saab, ja sõnniku eest maksnud. Nii ei maksa siis nael willu mitte 25 kop. waid 50 kop. Selle hinna eest saab aga juba täitsa häid willu osta. Masinaõli teeb willad pehmeks ja hoiab nad kokku. Kui nad hundist läbi on aetud, siis näewad nad tõesti üsna ilusad wälja.

Mihkli-laada aeg wõis niisuguseid willamüüjaid ka siin näha. Keegi ostjatest, üsna noorepäraline naisterahwas, ütles siinsel laadal ühele willamüüjale, kes ise poodist laadale müüma oli ilmunud, suu sisse ära, et tema liiga palju masinaõli pannud, sest willad oliwad liig märjad. On näha, et ostjatest mõnedgi aru saawad, mida neile müüa pakutakse, kas willu wõi masinaõli.

Selle pääle ei tohi õieti kade olla, kui teine inimene suurt wara ja raha kokku mõistab wõtta. Muudkui kasuwõtja ei tohi teistele ülekohtuselt kahju saata, sellepärast ei tahaks seda sugugi hääks kiita, et willamüüjate käsi laatadel ülearu hästi näikse käiwat. Igaüks peaks ennast niisugustest ärimeestest eemale hoidma. Siis jääks niisuguste willamüüjate arw jälle wäheneks — muidu aga ajawad nad omad juured warsti kaugemini laiali ja täidawad oma kaukaid warsti waeste inimeste kulul.

Kirikute hääl Suur-Britannias.

„Postimehe“ kirjasaatjalt.

Londonis, 15./28. now. 1901.

Nõndanimetatud wabade kirikute õpetajad (kongregationistid, babtistid, presbüterianid, methodistid j. m.) otsustasiwad juuli-k. oma koosolekul rahunõudlikku kuulutust wälja anda, kus soowitakse, et wõimalikult kohe rahu tehtaks. Isegi tingimised, mis boeride juhatajatele selleks otstarbeks ette tuleks panna, on selles manifestis üles tähendatud. Nende tingimiste tähtsamad punktid oleksiwad: 1) omawalitsus Briti ülemwalitsuse all, 2) täielik andeksandmine Kapmaa ja teistele mässajatele ja 3) kahjutasu neile, kelle talud ära põletatud, wõi kes muidu sõja läbi kahju on saanud. Seniajani on sellele kuulutusele 5245 waba kiriku õpetajat alla kirjutanud, mis umbes pool nende üleüldisest arwust on. Paljud ei ole sellepärast alla kirjutanud, et nad nende wõidetawate riikide Briti riigi külge liitmist õigeks ei pea ja isegi 700 allakirjutajat on juurde lisanud, et nad külgeliitmise sisse ei usu. Ainult 15 on wastanud, et Chamberlaini politika õige on, muidugi wist talude põletamised ja naiste- wõi surma-laagrid, nagu siin neid ka nimetatakse, ühes arwatud. Ei ole küll loota, et sel manifestil praeguse walitsuse kohta palju mõju oleks, kuna pääminister boeridele mitte kübetgi iseseiswust ei lubanud alles jätta; seda ütlust on küll sadandel kordadel walitsuse wastalised temale meelde tuletanud ja nad on näidata katsunud, et see ütelus Boeri päälikutele palju nekruutisid juurde on toonud. Isegi Kapmaal ei ole enam omawalitsust ja andeksandmise asemel peetakse Briti põhjusseaduse wastalisi sõjakohtuid.

Kõigest on siisgi näha, et külgeliitmise küsimuses niihästi walitsus kui ka walitsuse wastalised niisama ka waimulikkude enamus ühes nõuus

Kui ma alles põllumees olin.

Fritz Reuter'i romaan. Eesti keelde M. Põdder. 116

28. päätükk.

Uut moodu wiljakoristamine; aga korrapidamine on ikka pääasi! — Mispärast Hawermann omast ikkest lahti rakendatakse, ja mispärast moonakad oma käe pääl peawad mingisugust kasulikku tööd tegema. — Wäe ülemjuhataja ja tema adjutant. — Mispärast Hawermann tiwimüüril istub, ja mis Brääsig selle kohta ütleb. — Mispärast wäe ülemjuhataja oma adjutandile ratsa tagant järele kihutab, ja Bill lambatarast üle kargab. — Kui üks truu süda meist lahkuda tahab.

Ja nõnda läks külwiaeg mööda, ja suwi, kuni lõikuseaeg kätte oli jõudnud. Noor proua tuli ainult harwasti nähtawale, ja sellest troostist, mida walitseja oli enne näinud tema silmist wälja paistwat, mida ta tema priskeketelt huultelt oli imenud, pidi ta nüüd ilma olema, sest noorikul oli palju armsam ja tähtsam töö toimetada, ja kui ka selle töö tähtsus ainult ühe lapsemähkmete kimbu pääl põhjenes, siis teadis ta ometi, kui raskesti kõik need lootused ja soowid kaalusiwad, mida ta oma käte pääl kiigutas, ja seks otstarbeks, et endale seda koormat kergitada, wiskas ta oma kohusetäitmise kõige tüsedusega teisesse kaalukaussi.

Ka Akseli üle oli sest saadik, kui ta isaks oli saanud, niisugune tume, segane tundmus wõimust wõtnud, nagu oleks see tema äraneetud kohus oma laste ülespidamise eest muretseda, ja sellepärast hakkas ta suure õhinaga oma majanduse eest hoolt kandma; ja selle asemel, et ta, nagu endisel ajal, ainult wäe ülemjuhatajana oleks oma põldudel kamandanud, oli ta nüüd kaprali osa enda pääle wõtnud, kelle pääkohus on selle üle walwata, kas ka tema käsualuste mundrid wiimse kui hilbuni täielikus korras on; igasse asjasse pistis ta nüüd nina, isegi wankrimäärimisel tarwitatawasse tõrwapütisse. Seda oleks ta ka täie õigusega teha wõinud, ja see on päälegi wäga kiidu wäärt, kui peremees ise kõige eest muretseb ja igal pool oma silmaga on; aga oma kamandamise oleks ta selle juures pidanud koju jätma, sest selleks ei olnud tal osawust. — Tema segas ennast kõige mõistmatamal kombel oma majanduse hoolega ja targasti korraldatud talitusesse, kiskus oma wana, wilunud walitseja ehituse maha ja lükkas ka tema uued plaanid kõik ümber, ja kui ta siis kõik uperpalli oli ajanud, siis läks ta koju ja siunas päälegi seda aunsat wanameest:

„Sel wanal raugal ei ole ju oma tööde tarwis ühtegi eeslawa! — Tema on mul juba ammugi ajast ja arust ära!“ — —

Ja Kõrstjan Seegel ütles Tiit Snääselile:

„No, waata nüüd, wa' wennas, mis me õieti peame tegema ja kelle käsku kuulama? Herra ütleb nii, aga walitseja ütleb nii.“

„Tõsi ta on,“ wastas Tiit, „aga kui herra ise ütleb ...“

„Oh, mis! see on kõik tühi plara!“ jähwas Kõrstjan.

„Tõsi ta küll on,“ tõendas Tiit, „aga kui herra poolt niisugune käsk tuleb, siis peab seda ikka täitma, sinna ei ole midagi parata. Ja kui siis ka mõni asi peaks wiltu minema, ega sinul siis selle eest ei ole wastutamist.“

Niiwiisi oli lõikuseaeg kätte jõudnud ja Jumala poolt rohkesti õnnistatud põllusaak pidi ulu alla koristatama. Rukis oli juba niidetud*) ja seisis juba kolmandat päewa akkides.

„Herra walitseja!“ hüüdis Aksel läbi akna Hawermannile, ja kui wanamees siis tema poole oli tulnud, ütles ta:

„Homme laseme oma rukkid sisse wedada.“

„Herra von Rambow, see on weel liig wara, päris wõimata. Eila on meil pilwine ilm olnud ja täna ei ole meie ka weel selget päewapaistet näinud, nii et wili weel kuiwada ei ole saanud, terad on alles pehmed ja mõned kõrred weel päris haljad.“

„No, sest pole wigagi, küll me sellega weel korda saame. — Aga, mil wiisil tahate siis Teie wilja sisse wedada lasta?“

„Kui me teda üleüldse juba praegu peame sisse wedada laskma, siis tuleb otsekohe siit küla tagant pääle hakata, ja nimelt kahel käigul**), ühega suurde küüni, teisega aga odraküüni.“

„Mis? küla tagant peaksime pääle hakkama? — Ja päälegi kahel käigul? — Millepärast siis nii?“

„Mida lähemalt meie küla poolt wedada laseme, seda rohkem wilja saame ühe päewaga katuse alla wedada, ja ilm ähwardab wihma anda; ja pääle selle peame nimelt oma wilja kahe rehe alla wedada laskma, sest muidu oleksiwad inimesed üksnes teineteisele tülinaks ees ja wankrid ei pääseks wastutulekul üksteisest mööda.“

„Hm!“ tegi Aksel ja tõmbas akna kinni. „Selle üle tahan ma weel järele mõtelda.“

Ja ta mõtles ta tõesti asja üle järele ja jõudis otsusele, et ta selle põimu tahtis ainult Prits Triddelwitsi abiga paigale panna; selle poolest oli kõige wähemalt tarwis katset teha; Hawermannil aga ei tohtinud milgi tingimisel selle asjaga kõige wähematgi tegemist olla, ja et temale ükskord ometi päris käpuga katsutawalt näidata, et ta ainult wiies ratas wankril on, pidi wili nimelt põldude kõige tagumiselt otsalt ja just ühe käiguga sisse weetama. Mis üks käik õieti oli wõi kaks käitu tähendasiwad, ei olnud Akselile siiamaani weel mitte päris selge, aga see oli ka hoopis kõrwaline asi, ainult wana walitseja weider tuju, ja niisuguste rumalate tujudega ei tahtnud tema rehkendada, nendest tahtis ta ennast wõimalikult ruttu ühel wõi teisel teel wabaks teha. —

Järgmisel hommikul oli Aksel juba punkt kell wiis jalul ja astus wäga lahkel näol oma wana walitseja juurde, kellel mõisa õues omad talitused oliwad.

„Armas Hawermann, ma olen selle asja üle põhjalikumalt aru pidanud. — Teie ei pea seda aga pahaks panema — ma olen otsuseks teinud, et ma tänawuse lõikuse noore Prits Triddelwitsi abil päris üksi paigale panen ja ka kõik selle kohta puutuwad juhatused ise annan.“

Wana walitseja seisis oma nooreherra ees, nagu oleks temale nuiaga päha löödud.

Wiimaks tuli tema rõhutud rinnast lamedal häälel kuuldawale:

„Ja mina, herra, peaksin siin wast ainult päältwaataja osa mängima? Ja niisuguse rumala õpipoisi abi arwate Teie minu abist ja asjatundmisest paremaks?“

Ja wanamees waotas oma walitsusekepi otsa mõisa kruusatud õue pinnasse ja toetas mõlemad kämblad tüsedasti tema käepideme pääle ja waatas siis nooremehe otsa niisuguste silmadega, mis tema wanast näost niisugusel agarusel wälja järasiwad, nagu oleks neis kõik tema pikal eluajal korda saadetud tööd ja toimetused äkitselt elawaks saanud, ja wabast rinnast ütles ta siis:

„Herra, Teie olite alles pisukene poisikene, kui mina oma terwet tööjõudu Teie auuwäärilisele isale ohwerdasin — ja tema on minu wastu selle eest ka tänulik olnud, isegi oma surmawoodil on ta mind weel selle eest tänanud! — Aga Teie? — Teie olete mulle oma tänutundmust rohkesti klaasisse walanud, ja nüüd tahate pääle kauba ka weel minu auu teotada?“

Ja nende sõnadega ta läks! Aksel hüüdis temale tagant järele:

„Armas Hawermann, ega ma Teid ju mitte pahandada ei tahtnud. Ma tahtsin ainult katset teha, kas ma wast ka üksi...“

Aga Akseli wabandus ei tulnud südamest, sest ta oli nimelt Hawermanni tahtnud kiusata, ja teadis isegi wäga selgesti, et lugu nii oli! Ta tahtis ühel wõi teisel wiisil wanamehest lahti saada, kes liig terawate silmadega tema näppude pääle waatas, ja pääle selle pidi ta tema ees alati häbenema.

Wana walitseja läks oma tuppa, wõttis oma kirjutusekapi ukse lahti ja istus siis selle ette. Aga see kestis weel kaua, enne kui ta oma tööga wõis alata, ja waheajal oli õue poolt wahet pidamata inimeste kõnesid kuulda:

„Triddelwits!“

„Herra von Rambow!“

„Juhkam, kuhu sina kipud?“

„Noh, seda ei tea ma isegi, sest keegi ei ole mulle weel ühtegi käsku andnud.“

„Prits Pääsel, kuhu sa oma äkkega lähed?“

„Jah, mis minagi sellest tean? Ma pean wist kesapõldu äestama minema.“

*) mitte sirbiga lõigatud, nagu meie pool.

**) s. o. kahel iseärallisel wooril millest üks tuleb, teine läheb.

on; ainult nende wõidetawate maade walitsuse wiisi kohta lähewad nende arwamised lahku.

Et wabameelsete juhataja Campbell-Bannermann külgeliitmise politika omaks on tunnistanud, sellepärast ei ole temaga palju wabameelseid sugugi rahul, waid ütlewad, et praegune wabameelsus palju oma Gladstone aegsetest põhjusmõtetest kaotanud on. J. L.

Teisitest lehtedest.

„*Ilma keeleta*" — selle päälkirja all toob „Sar. Listok" järgmise pildikese Saratowi kubermangust. „Maria Josifowna Predtetshenskaja lõpetas aga piiskopkonna-kooli ja sai kooliõpetajanna koha ühes Saksa koolis. Ta on nüüd juba kooliõpetajanna, temal on „paber" käes, mis teda teenistuse koha pääle ilmuda käseb. — Kuidas sa, Maria, aga Saksa lapsi õpetad, nad ei mõista ju Wene keelt? — küsib Marialt murega tema kaheteistkümne aastane õde.

Minul ei ole ühtegi keelt pääle Wene keele tarwis tunda! Saad aru, mind just sellepärast nimetatigi.

Õde naeratas kelmilikult ja waatas „kooliõpetajanna preili Predtetshenskaja" pääle. Õde ei suutnud kuidagi sellest aru saada, kuidas lapsi „ilma keeleta" õpetada wõib. Ta ei julgenud aga wastu rääkida: Maria on tark, ta mõistab toime saada, ega papa ilmaaegu seda ei ütle.

Ja Maria sõidab koha pääle. Kui ta kodust kaugel oli, ehk see „kaugel" küll 50 wersta oli, tundis ta ennast korraga üksinda olewat.

Pange theemasin üles — ütles ta sissesõidu-koha perenaesele.

Verstehe nicht (ei mõista)! — wastas see ja wahtis uue kooliõpetajanna otsa.

Kutsar oli juba perenaesele ära ütelnud, missuguse wõõra ta toonud. Kutsar käis sagedasti Saksa asundustes ja kõneles mõne sõna Saksa keelt.

Suurte tülinate järele asus kooliõpetajanna koolimajasse. Suur klassituba, kus üle saja lapse. Maria Josifowna on oma laua taga, punane ärritusest, peab kõnet koolilastele. Koolilapsed wahiwad kooliõpetajanna otsa, kelle kõnest nad midagi aru ei saa. Kõne on otsas. Algab tund.

Algame, lapsed, sõnast „ssobaka". Korrake „sso-ba-ka".

Sobaka! — kordawad lapsed kooris.

Mis on koer? — küsib kooliõpetajanna Wene keeles.

Ei mõista! hüüawad lapsed korraga Saksa keeles.

Maria Josifowna näitab siis lastele ilusa koera pilti.

Mis see on? küsib ta jälle Wene keeles.

Der Hund (koer)! — wastawad lapsed.

Oh teie rumalad! — hüüab kooliõpetajanna.

Verstehen nicht! — käib wastus.

Mina teile näitan verstehen nicht! Korrake minu järele: sso-ba-ka la-je-t (koer haugub).

So-ba-ka lä-i-t.

Kuidas ta haugub?

Ei mõista!

Ham-ham-ham! — näitab kooliõpetajanna, nagu koer tema arwamise järele haukuma peab.

Ham - ham - Ham! — kordawad lapsed.

Kui koerad wäljas haukumist koolitoas kuulsiwad, hakkasiwad nad huluma, nii et terwe küla kõlas.

O, mein Gott (minu Jumal)! — palusiwad sakslased ja — kirjutasiwad palwekirja . . .

Palwekiri ei ole, nagu kõneldakse, seni sinna jõudnud, kuhu ta määratud oli, ja Maria Josifowna peab kangesti Wene „loomulikust" õpetamise-wiisist kinni. „Ham-ham-hammist" läheb „miau-miau" ja „kukureku" juurde ja saab wiimaks aru ning hakkab Saksa keelt ära õppima.

Politika ringwaatus
ja wäljamaa sõnumid.

Lõuna-Ahwrika sõjast. Kindral-leitnant sir Bindon Blood, kes oktobri-kuul Indja wäkke teenima sõitnud, on ühele ajakirjanikule oma Lõuna-Ahwrika sõja nähtustest seda ja teist jutustanud. Põhja-Transwaalis oli ta Boeri kindral Wiljoeni wastu wõidelnud. Wiljoen — ütles Inglise kindral — wõttis minuga korra koos suurust. Me ajasime peaterwe päewa ükstelsega juttu. Tema seletas, et ükski boer, kes enesest lugu peab, allaandmise pääle mõtelda ei wõi. Wiljoen on anderikas mees, kes oma wahwust mitu korda on näidanud. Ta ütles, et kui rahu tehtakse, siis boerid kokku lepitud tingimisi täiesti täita tahawad. Nemad olla seaduste täitja rahwas ja ei olla hulguste nime, mida osa inglasi nende kohta tarwitawat, kuidagi ära teeninud. Kui Blood pärast ära Indiasse sõitis, siis laskis Wiljoen teda sõbralikult terwitada.

Saksa riigipäewa esmaspäewasel koosolekul oli tollidetariif kõne all. Riigikantsler krahw Bülow seletas, et tariif kõiki õigeid kasusid wõimalikult ühesuguselt tähele panna, iseäranis aga põllumajandusele suuremat kaitset anda tahab. Seaduseplaan tahtwat ka neid puudusi kaotada, mis tööstuse edenemist praeguse tariifi järel takistawat. Wiimaks pidawat seaduseplaan kõige parem sõjariist läbirääkimistel olema, mis kaubalepingute pärast ette wõetawat. Nii ei käia seaduseplaan tariifilepingute politika wastu. Riikide walitsustel olla kindel nõuu, kaupa wälja saatwa tööstuse kasusid ka tulewikus tähele panna. Kõneleja kutsus lõpuks riigipäewa üles, seaduseplaani selle teadmisega harutada, et temal õigus on, oma asju riigi omatasu seisukohalt waadelda. Edasi palus ta seda mitte unustada, et Saksamaa teistele riikidele ainult siis kindlasti wastu astuda wõiwat, kui riigipäewa kõnedest ja otsustest üleüldse kasu mõte, rahwuslik mõte ikka näha olla. (Elaw kiiduawaldus). — Riigiwara-ameti sekretär, wabaherra v. Thielmann seletas ettepaneku tehnilisest küljest, iseäranis tariifi osadesse jaotamisest, et lepingute üle nõuu pidada kergem oleks. Walitsus arwawat kindlasti, et Wenemaaga ja teiste riikidega wiljatollide kõrgendamisest hoolimata lepinguid teha wõidawat. — Wabameelne krahw v. Schwerin kõneles ettepaneku põhjusmõtetest kiitwalt. Selle riigikantsleri ütelusega oli ta nõuus, et Saksa põllumajandus nii palju wilja kaswatada wõiwat, kui palju Saksa rahwa toitmiseks tarwis minna. Kõneleja pani oma osakonna poolt mõne nõudmise ette, iseäranis, et wiljatollisid rohkem kõrgendataks. Ta ütles, et tariifi ilma sellekohaste muudatusteta wastu wõtta ei wõidawat. — Sotsialdemokraatlane Molkenbuhr seletas, et see, mida wanameelsed põllumajanduse kaitseks nimetawat, sotsialdemokraatlaste meelest lihtrahwa nöörimine olewat. Praegune politika tähendawat tööliste paljaks riisumist.

Huwitaw on kuulda, et wanameelsed tollitariifi wastu wõtmata jätawad, kui wiljatollid rohkem ei hakka nad wististi mitte täitma, sest teeksiwad nad seda, siis kukuks terwe tollide etteganek läbi, kuna kiriklased ja rahwuswabameelsed liig kõrgeid tollisid hääks kiita. — Wabameelsed pahandawad muidugi, et riigikantsler agrarlaste meelepäralise kõne on pidanud.

Serbiast. Senati koosolekul pani senator Pawlowitsh ette, naestele ka walimiseõigust anda. Elawate waieluste järel lükati ettepanek kümne hääle enamusega tagasi. Ettepaneku poolt oliwad ka metropoliit ja piiskopid.

Hollandi walitsus peab Inglise walitsusega selle pärast läbirääkimisi, kas mitte Boeri naisi ja lapsi Lõuna-Ahwrikast Hollandisse ei wõiks tuua. Hollandi walitsuse plaani toetawad Prantsusemaa ja teised riigid.

Prantsusemaalt. Palju tähelepanemist on soldat Gontodje asi äratanud. Gontodje asus juba lapse põlwes Amerikasse ja astus sääl kweekerite seltsi. Kui ta wäeteenistuse ealiseks sai, sõitis ta Prantsusemaale, wõttis loosi ja seletas, et ta usk teda püssi kandmast keelab. Ta anti sõjakohtu kätte ja mõisteti kaheks aastaks wangi. Kui ta karistuse ära kandnud, saadeti ta sõjawäkke teenima. Ta seletas uuesti, et ta arwamised endisteks on jäänud ja palus, et teda arstide jaoskonda pandaks. Kuid ta palwe lükati tagasi ja ta mõisteti uuesti kaheks aastaks wangi. Need teised kaks aastat oliwad ju lõpule jõudmas, kui inimeseõiguste ühisus soldatist kuulda sai. Selle president läks sõjaministri juurde ja palus, et Gontodjele armu antaks ja teda arstide jaoskonnas teenida lastaks. See oli mõne kuu eest. Hiljuti tuli nüüd ilmsi, et Gontodje ainult ühe aasta teenima oli kohustatud ja et tal ju ammugi õigus koju minna oli. Sõjaminister andis wiibimata koju laskmise käsu.

Hispania saadikutekogus oli Katalonia asi kõne all. Romero Robledo laitis katalonlaste püüdmisi ja ütles, üks osa neist soowida Katalonia ühendamist Prantsusemaaga, tal olla Parisis üks komitee. Kõneleja tähendas ka, et Bartselonas: „Kadugu Hispania!" hüütud. Katalonlased seletasiwad selle wastu, et neil Hispaniast lahkulöömise püüdmist ei ole. Parisis asuwast komiteest ei teadwat nad midagi. Olla ta sääl tõesti olemas, siis ei kiitwat nad teda hääks. Pääminister Sagasta lubas Katalonia omawalitsuse õigusi suurendada, lükkas aga kõik kaugele minewad nõudmised ühes Manresa programmiga tagasi. Ka wanameelsete juhataja Silwela seletas, kui katalonlased parlamendi alla heitwat, siis ei olla midagi karta. Muidu aga tulla nende kui riigist lahkulööjate wastu platsi astuda.

Saadikutekogus seletas kohtuminister, tema olla Watikaniga sellepärast läbirääkimisi alanud, et waimulikkude meeste hääks minewat eelarwet wähendada. Minister palus wanameelseid, et nad walitsust ses asjas toetaksiwad. Piiskoppide ja muude waimulikkude ülemate palk on ju waeses Hispanias ütlemata kõrge, kuna kooliõpetajad nende kõrwal nälgiwad.

Madridis suri neil päiwil wabariiklane Pi y Margall 77 aasta wanaduses ära. Pi y Margall oli üks neist meestest, kes kuninganna Isabella septembri-kuul 1868 minema kihutasiwad. Kui kuningas Amadeus 1873. a. algusel auujärjelt lahkus, siis kuulutati Hispania wabariigiks ja pandi Figueras ta esimeseks presidendiks. Et see aga liig parajusmeelne näis olewat, siis astus Pi y Margall warsti ta asemele. Pi y Margalli walitsus lõppis aga ruttu, sest et ta korda jalul hoida ei suutnud. Pärast ei ole ta tähtsamat osa enam mänginud. Et ta aga täiesti auus mees oli, siis peeti tast kõigil pool lugu.

Hiinast. Põhja-Petshilis olla walitsuse wägi pokserite poolt lüüa saanud. — Keisrikoda läheb 1. (14.) dets. Kaifõngfust ära Pekingisse. — Auujärjepärija lahtitegemise sõnum tunnistatakse õigeks.

Põhja-Amerika kongress astus esmaspäewal kokku. Awamisekirjas ütleb president Roosevelt, et Ühisriikide politiline ja majandusline seisukord hää on. President nõuab wäe uuele järjele seadmist ja kaubalaewastiku suurendamist. Kaubanduse asjus soowitab ta wastastikust, Hiinamaal nõuab ta waba kauplemist. Anarhistlaste asjus tahab ta, et kongress seaduse annaks, mis anarhistlaste Ühisriikidesse rändamise ära keelaks ja Ühisriikides asuwad anarhistlased walju ülewaatuse olla seaks. Ka on ta selle poolt, et riigid anarhistlaste asjus rahwuswahelisi lepinguid teeksiwad.

Filipinidelt. Londoni leht „Morning Post" jutustab, filipinlaste endine juhataja Agwinaldo olla nüüd täiesti waba. Ta wõiwat käia ja olla, kus ta ise tahtwat. Ainult üks ohwitser olewat tal ikka kaasas, mitte aga selle pärast, et teda wahtida, waid et teda filipinlaste wastu kaitsta. Saartel walitsewat nimelt üleüldine arwamine, et Agwinaldo wabatahtlikult alla olla andnud. Mõned filipinlased, kes salaseltside liikmed, olla wandunud, et nad ta ära tapwat.

Wenemaalt.
Kaugemalt riigist.

Peterburist. Peterburi linnawalitsuse muutmine on, nagu lehed teatawad, edasi lükatud ja linnawalimised wõetakse tulewa aasta algul senisel alusel ette. Edasi lükatud on ka wäikekodanikkude ja käsitööliste asutuste uuendus.

— Hariduse-ministeriumis on „Now." teatel palju projektisid, mida lähemal ajal täide saata tahetakse. Nende hulgas on ka *iseäralise õpeasutuse* projekt; see õpeasutus peab kooliõpetajaid algus- ja rahwakoolide tarwis ette walmistama, ja mitte ainult teoretiliselt, waid ka praktiliselt. Wiimane kursus pühendatakse ainult praktilistele harjutustele „proowi" tundidel osawate kooliõpetajate juhatusel.

— Hariduse-ministerium on seletanud, et *naesterahwaste arstiteaduseinstituuti* astumiseks kirjalikku eksami Ladina keeles ei ole.

— *Hiina sõjakulud.* Raha-ministeriumi ja riigikontrolli wiimaste arwude järele on riigikassast Hiina sõja pääle 61,843,435 rubla wälja läinud. Sellest summast on sõja-ministeriumile 56,213,803 rub.

„Taignapää!" — see oli Prits Triddelwitsi hääl — „meie tahame ometi rukkid sisse wedada."

„See on mulle ka täiesti ükspuhas, missugust tööd ma teen; kui äestamist ei ole, noh, siis ei ole äestamist." Ja nende sõnadega wiskas Prits Pääsel oma raudse äkke jälle wankrilt maha. „Mis walitseja käseb, seda ma teen."

„Peegel!" hüüdis noor mõisaherra.

„Prits Peegel!" kordas Triddelwits tagant järele.

„Mis sääl siis jälle tarwis on?" mõirgas keegi ratassepa töökojast wastuseks.

„Kus wiljaweo-wankrite redelid on?" hüüdis Prits Triddelwits.

„Sääl, kus nad alati seisawad," wastas ratassepp, „aga minule ei ole weel ühte sõnagi lausutud."

„Jah, mis me siis õieti peame pääle hakkama?" küsis moonakas Pääsel.

„Jah, kaim, seda teab üksnes suur Jumal taewas," wastas Peegel, „meile ei ole weel keegi ühte sõnagi lausutud."

„Peegel," hüüdis Prits wahele, „meil on ju nõuuks wõetud wilja sisse wedama hakata, sellepärast peawad weowankrid määritud olema."

„Minugi pärast," hüüdis Peegel ratassepa töökojast wälja tulles, „tõrwapütt seisab ju siin."

„Herra von Rambow," ütles Prits, „kus Hawermann on, kas ma ei peaks walitsejat siia kutsuma?"

„Ei!" wastas Aksel ja keeras ennast siis äraminekule.

„Aga," ütles Prits, kellel juba hakkas jahedaks minema, „siis wist ka wilja sissewedamisest midagi ei saa."

„Seda pole ka tarwisgi, siis teeme sellega alles pääle lõunat hakatust."

„Aga mis Teie siis käsite, et töömehed peawad waheajal tegema?"

„Oh, Jumal, jällegi tulete mind nende töömeestega tülitama! — Mehed wõiwad waheajal siin mõisaõues mingisugust kasulikku tööd teha. Kuulge," ütles ta siis ennast ümber pöörates, „nad wõiwad wankrite määrimise juures abiks olla."

Ja waheajal istus wana walitseja oma kirjutusekapi ees ja tahtis midagi kirjutada, aga midagi, mis iseäranis raske oli; mis tema kõige sisemisesse elusse walusasti puutus; ta tahtis ennast oma noorest herrast lahti õelda, tahtis seda silda ära lõhkuda, mis omal ajal wana, õndsa kammernõuuniku ja tema wahel oli ühelt südamelt teisele ehitatud; tal oli nõu ennast ametist lahti wõtta. — Ta kuulis — kui ka ainult osalt — missuguseid rumalaid plaanisid wäljas peeti, ta kargas akna juurde, just kui oleks ta omalt poolt mõnda mõistlikku kästu tahtnud anda. Aga, ei! see aeg oli juba mööda, nende asjadega ei olnud temal enam ühtegi tegemist! Ta mätsutas oma alatud kirja kokku ja hakkas ühte teist kirjutama, aga ka *sellega* ei olnud ta ise mitte rahul, mille tagajärjel ta kirjutuseriistad kõrwale lükkas ja kirjutusekapi ukse jälle lukku pani. — Aga, mis nüüd? — Mis pidi ta nüüd pääle hakkama? — Temal ei olnud siin enam midagi teha, ta oli omast ametist lahti tehtud. Ta laskis ennast sohwanurka ja hakkas mitmesuguste mõtetega oma pääd murdma.

Kui lõunane aeg juba mööda oli läinud, oliwad wana ratassepa ja mõne wana, mõistliku moonaka abil weowankrid määritud ja rehetoad juba niikaugele korda seatud, et wõimalik oli sinna wilja ülesse ahta. Nii oli siis ka wõimalik wilja sissewedamisega juba hakatust teha; ja see töö algas ka nüüd.

Aksel istus ratsahobuse selga ja wõttis kõige ülema juhatuse enda kätte. Prits pidi oma herra käsu pääle ka hobuse selga istuma; et aga tema wana, kurt „tädi" parajasti jälle lonkas, siis oli ta sunnitud wana täiswerd ruuna selga istuma, kellel aga see paha amet oli, et ta oma pääd sinna läks, kuhu ta ise tahtis; tal oli wiisiks wõetud iseseiswa adjutandi osa mängida. Nüüd wõis siis töö alata. Hobused rakendati kuue suurte weowankrite ette, igaühe ette neli, ja siis sõitsiwad kõik ühel rongil mõisa õue — korrapidamine on niisugusel puhul ikka pääasi — ühel pool seisiwad moonakad, kes wiljawihtusid pidiwad rehe all hangudega wankritelt maha tõstma ja teised, kes neid siis jälle rehetoas ülesse pidiwad ahtma, teisel pool aga ühed mehed, kelle amet oli põllul wiljawihkusid wankrite pääle tõsta, pääle selle weel teised, kes neid esimeste käest pidiwad wastu wõtma ja korralikult koormaks laduma, ja weel kolmandad, kelle kohus oli mahapudenenud põhku rehadega kokku riisuda. Ja antud käsu pääle marsisiwad sissewedatawa wilja wastuwõtjad ja ülesahtjad rehe alla, kuna aga wälimised töömehed wankritele astusiwad; siis ratsutasiwad Aksel ja Prits eele ja weowankrid läksiwad neile tagant järele; ja Pümpelhaageni mõisa õues ei oldud weel ialgi niisugust hääd korda nähtud, kui sellel ilusal päälelõunal; ja korrapidamine on ikka pääasi. Wana ratassepp Prits Peegel seisis aga parajasti oma töökoja ukse ees, waatas sellele rongile tagant järele ja ütles:

„Noh, mis sellest küll peab saama, ei jaksa mina ka mitte aru saada," ütles ta oma kuklatagust sügades, nii hirmus kentsakas ja harjumata oli see uus seadus tema meelest. „Noh, mis *minul* sellega tegemist on?" küsis ta iseendalt ja läks siis jälle oma töö juurde. „Aga, tont seda teab, kus meie wa' walitsejaherra ometi peaks olema?"

Walitseja istus aga omas toas ja murdis kõiksuguste mõtetega oma pääd. Esimene õhin oli tema südames juba ära jahtunud; ta tõusis üles ja kirjutas siis lühikese kirja, milles ta teada andis, et ta jõuluks omast ametist lahkuda soowib; ühtlasi palus ka niikauaks, kuni lõikuseaeg kestab, endale ametipuhkust, sest et tema asjade praeguse seisukorra järele otsustades siin täiesti üleliigne olla. (Pooleli.)

Seda ja teist.

Julge waras. Mõni päew tagasi saadeti rongiga kuhugi kodumaa raudteejaama 10 kotti sibulaid. Et kaupa külmamise eest hoida, pandi sibula kotid jaama 3. klassi ruumisse. Julge waras oli nõnda ütelda silmade alt ühe kotti ära näpanud ja kui jaamaülem wähe aja järele jaamast korterisse läks, pakkus waras temale teel sibulaid müüa. Et jaamaülemale neid tarwis ei olnud, wiis waras oma kraami selsamal õhtul jaama sandarmi juurde ja müüs nad sandarmi naesele ära. Imestus polnud sugugi wäikene, kui sandarm, warga jälgi otsides koju ilmus ja säält otsitawa kauba leidis, mida ta naene wargalt ostnud. Waras on seni weel leidmata. — Lugu on tõesti sündinud.

Haruldane wanadus. Hiljuti käis Woroneshi piiskopp Nowohoperi maakonna naeste-kloostrit üle waatamas. Sääl leidis piiskop ühe õige wana nunna, nimega Stefanida, kes kloostri eestseisjanna tõendust mööda 140 aastat wana olla. Wana naesterahwas on peaaegu täiesti pime ja kurt, selle wastu on aga kõik ta liigutused weel kaunis elawad. Kui ta piiskopile õnnistamiseks lähenes, palus ta wiimast tema eest eestpalwet teha, et ta jälle nägijaks ja kuuljaks saaks.

Pahandaw wäljasõit. Cecil Rhodes ja doktor Jameson tuliwad hiljuti Salsomaggiore supelustohalt isesõitwa wankriga Verona linna. Nii pea kui nende tulekust kuulda saadi, tuli lõpmata palju nimekaartisid wõõrastemajasse päälkirjaga „Elagu Krüger, elagu boerid!", mille hulgas ka terawamaidgi ütlusi leidus. Rhodes ja Jameson tegiwad, et nad ruttu Veronast minema saiwad.

Saksa prohwessorid ja joomine. Breslau ülikooli prohwessorid on üliõplastele kirja saatnud, milles nad neid ülemäärase joomise eest hoiatawad. Kiri ei kõnele mitte elulõbu ja rõõmu wastu, juhib aga tähelepanemist selle pääle, kui wäga kahjulik joowastawate jootide tarwitamine on, ja annab üliõplastele nõuu tähendatud paha kombe tagajärgede üle arstidelt selgust nõuda. Iseäranis palub kiri selle üle järele mõtelda, kas ei ole suur ülekohus, kui *kaaslasi jooma sunnitakse ja ahwatletakse*, ja tähendab, et joomist mitte mehisuse tõenduseks ei tohiks arwata. —

Hoiatusel on otstarbeks, et üliõplased ise, nende perekonnad ja isamaa kord kibedasti ei kahetseks, kui endid neis lootustes petetud näewad olema, mis üliõplaste töö ja tulewiku pääle pandakse.

Ehk oleks ka meie maal, kus ju nii häämeelega Saksa jälgedes käidi ja käidakse, põhjust selle hoiatuse üle „mõtteid mõlgutada" ja ka wast neid nõuusid täita, mis siin antakse?!

O. K.

ja mere=ministeriumile 4,278,000 r. läinud.

— Wene loomade wedu Prantsusemaale. Sisemiste asjade ja põllutöö ministeriumid on loomaarsti=nõunkogu liikme, D. Bodisko, Prantsusemaale saatnud küsimuse selgitamiseks, kas suurem loomade wäljawedu Wenemaalt Prantsusemaale kasulik oleks. Iseenesest ei ole, nagu hra Bodisko arwab, Prantsusemaa Wene lihale mitte tähtis turg, sest et kõrge sisseweo=toll ja weokulud suuremale sisseweole takistuseks on. Siisgi wõiks hindade langemise korral sisemaa turgudel Wenemaa loomi kasulikult wäljamaale saata, suurem tähtsus on aga loomade Prantsusemaale sisseweo lubal tulewate kaubalepingute päräst Saksamaaga, kes 1894. a. Wenemaalt sisseweo wastu oli ja seda sisseweo keeluga Prantsusemaale põhjendas. Siisgi on Saksamaa turgudel kõrgete tollide pääle waatamata Wenemaa loomade kohta suur tähtsus.

— St. Peterb. Eesti Jaani kirikus.

Pühapäewal, 11. now. 1901 kuulutati järgmised pruutpaarid:

Mihkel Tannenfeldt, Märdi pg. Paide maak. ja Lowisa Katharina Pusch, ol. Puschmann, Jaani tr. Jurjewi maak.; Karl Wolberg, Gustawi pg. Rakwere maak. ja Marie Kier, Peetri tr. Saaremaalt; Jüri Hibus, Hindriku pg. Tallinnast ja Maria Plaan, Jakobi tr. Tallinnast.

Surnud: Julie Rist, Juhani tr. Wõru maak. 21 a. w.; Woldemar Land, Juhani pg. 6 a. 3 k. w.; Woldemar Bernhard Lorits, Hansu pg. 7 k. 6 p. w.; Georg Ultjal, Mihkli pg. 1 a. 4 k. w.; Lonni Kiili, Jaani tr. 5 k. 18 p. wana.

Moskwa linna laenu=selts tahab kõigi Wenemaa laenu=seltside asemikkude kongressi Moskwasse kokku kutsuda, et laenu=seltside tegewusesse ja korraldusesse puutuwaid üleüldiseid küsimusi harutada. Seks on Moskwa selts teistelt laenu=seltsidelt kongressi kokkukutsumise kohta arwamisi pärinud. Seni on seitsme seltsi poolt wastuseid tulnud; enamus on kongressi kokkukutsumise poolt olnud.

Hariduse=ministerium on palwekirja loomaarsti instituudi kaswandikkudelt saanud, kes soowiwad, et neid ülikooli arstiteaduskonda wastu wõetaks. Hariduse=ministerium on nüüd Moskwa ülikooli arstiteaduskonnalt järele pärinud, kas loomaarsti instituudi üliõpilaste wastuwõtmine arstiteaduskonda soowitaw on, ja kui soowitaw, siis missugusest kursusest missuguse kursuse pääle.

Sarotowist. Tulewal aastal saab Wene kirjanik Gogoli surmast wiiskümmend aastat mööda. (Saratowi linnawolikogu on 550 rubla Gogoli tööde muretsemise pääle määranud, mis selle päewa mälestuseks linna koolide koolilastele wälja jagatakse.

Tshitast teatatakse 16. nowembril: Harbini lähedal on raudteeõnnetus olnud. Surma on 18 hiinlast ja 7 wenelast saanud.

Soomemaalt.

Helsingist. Kõigekõrgemalt poolt saadud määruse järel on kindral=kuberner omas päewakäsus 13./26. skp. Soome sõjawäe ülemale käsu andnud: 1) Nüüd kohe Waasa, Oulu ja Kuopio pataljonide mehi, pääle nende, keda nimetatud kolmest pataljonist kindral=leitnandi parun Ramsay häätsarwamise järel kasarmute ja neis olewa kroonu wara hoidmiseks ning teiste ülemääraste tööde tarwis teenistusesse jäetakse, koju lasta. 2) Ka teistekk wiiest Soome pataljonist mehi nendesama tingimistega koju saata, nagu eelpool öeldud, kus juures aga enne Soome kütipataljoni ülematega asja tuleb läbi rääkida. 3) Kindral=kubernerile ohwitseride soowisid teada anda, s. o. kas nad teenistusest lahkuda soowiwad, wõi tahawad nad Wene sõjawätke teenistusesse astuda, wõi annawad nad end kohasoowijateks tulewikus asutatawate piiriülemate ametite pääle üles.

Lätimaalt.

Riiast. Elektri uulitsaraudtee wõi tramwai, mis suwel wäljanäituse ajal esiti Aleksandri uulitsal ning siis järgimööda Suworowi, Marieni ning teistel uulitsatel awati, on nüüd juba igal pool, kus ta projekteeritud wõi ehitamiseks määratud oli, tegewusesse seatud. Ainult Weidendammi uulitsal ei ulatawat ta mitte weel kuni „Punase Düünani". Ilus on õhtutel Aleksandri ja Teatri bulwaride nurga pääl waadata, kuidas kenad, ruumikad ja hästi walgustatud wagunid mõlemaid nimetatud bulwarisid pidi edasi tagasi kihutawad. Seda uuendust oli Riias tõesti juba tarwis ja küllalt imelik on, et Liibawi linn ennemini selle pääle mõtles ning hobuse tramwai elektri tramwaiks ümbermuutmise eest enam hoolas oli, kui Riig.

Pühapäewal 18. nowembril oli „Imantas" näokatte pidu. Osawõtmine oli keskmine, pidu ise wäga lõbus ja kaunis. —k.

Kodumaalt.

Wiljandist. Suurem osa tänawusi nekrutisid saadeti öösel wastu 19. skp. Wiljandist raudteel minema. Wähem osa saadeti järgmisel päewal siit ära. Nagu harilik, nii läksiwad ka tänawu enam jagu noorimehi Poolamaale, iseäranis Warssawisse suurtükiwäkke, siis ka weel wähematesse linnadesse ja lindlustesse. Ka Peterburisse, Moskwasse, Wladiwostokki j. m. Wene linnadesse saadeti soopärast mehi. — Saksa käsitööliste seltsis näidati 18. skp. õhtul elawaid piltisid Lõuna=Ahwrika kullakaewandustest j. m. Silmatorkaw on, et eemalt kunstnikud kuulutusi pea ilmasgi Eesti keeles ei ilmuta, selle pääle waatamata, et Wiljandi päris südamaaline Eesti linn on ja siinseid saksasi sõrmedel üles lugeda wõib. Aga, — mis sääl teha! Õigu küll, et meie linna kodanikkude häll enamasti Eesti talutares on tiikunud, ei taha nende kohta ometi mitte enam lauliku hõiskamine sündida: „Sest Eesti weri, waim ja meel Su walwjais wendis elab weel!" — See näikse wõõrastelegi, kes siin pidusid annawad, otsekohe selge olewat ja sellest nende iseäraline „lahkus" meie keele kohta küll tulebgi.— Kauplemine on meie linnas praegu koguni elawuseta. Et linahinnad mullustest hindadest umbes $\frac{1}{3}$ osa odawamad on, siis seisab linakauplemine pea täiesti: müüjad kui ka ostjad ootawad paremaid hindasid. Iseäralik näib, et mullu õige paljudes taludes suuremal ja wähemal mõõdul linu müümata on jäetud ja niisamati ka mitmel siinsel kaupmehel sadade kaalude taupa mulluseid linu müüa on. Kaunis elawasti kaubeldakse turupäewil — teisipäew ja reede — mitmesuguse toidukraamiga. Tähtsamaks kaubaasjaks on põllumeestel praegu sead, nende naelast makstakse praegu 10 — 11 kop. Endistel aastatel ostsiwad ülesostjad siin sigu kokku ja saatsiwad neid nii terwe talwe läbi Riiga müüa. Tänawu ei olla selle kaubaga sääl aga sugugi wõitu, sest Siberist ja Poolamaalt toodawat nii palju sigu Riiga, et liha weel sääl umbes niisama palju makswat, kui meie linnas. —o—

Pärnust. 18. skp. oli „Endla" seltsi pääkoosolek. Pooleteise aasta päräst saab „Endlal" 25=aastane jubileum olema; selleks ajaks tahetakse seltsi tegewuse üle wõimalikult täielikku aruannet walmistada ja seda siis eraraamatuna ära trükkida. Einelaua pidajale jäeti 50 rubla renti maha, et ta paremini korda wõiks pidada. Otsustati einelaua kauplust iga ööse punkt kella 1 kinni panna. Et siia linnas tants üleliigseks kipub minema, siis tegi selts otsuseks awalikka tantsu=õhtuid mitte pidada, tantsu ainult harwa, perekondlikkudel koosolekutel sallida.

17. now. oli „Walguse" saalis ühe läbireisija poolt piltide näitus. Osawõtmine oli keskmine, kuid näitus oli enam turu balaganide laadi, nii et õpetlikust olekust palju juttu ei wõinud olla, ja sellepärast päältwaatajad küll muidu oma waewaga teenitud kopikad maha wiskasiwad. — Külm on juba rohkem kui nädala eest meie mere ja jõe jääwaiba alla pannud; kalameestel on nüüd kibe tegewus pääle hakanud. Igal hommikul nähtakse kalamehi oma saagiga turule ruttawat, kus siis ka kala hinnad palju alanenud on, mis näitab, et noore jää ajal nüüd kala saak õnnestanud on. Iseäranis püütakse nüüd suuremalt jaolt wimma kalu. Notos.

Amblast. Kesknädal 14. nowembril pidas Ambla põllumeeste selts oma üleüldist koosolekut. Liikmeid oli üle $\frac{1}{4}$ kokku tulnud. Wõeti kolm uut liiget wastu ja tehti otsuseks tulewa aasta kewadel üleüldist suuremat näitust korda saata, sügisel aga aia= ja põlluwiljade näitust. Kõnesid pidasiwad abiesimees Preisberg loomatoidust ja Kullerkupp põllumehest. Amblasse asub ministeriumi kaheklassiline kool. Ambla wald on juba esimesed sammud selleks astunud. Amblas on wallakoolid ainsad hariduse andjad — kihelkonnakooli ei oska meie mehed asutada. „Alex."

Wirumaalt toob „Rev. B." koleda weretöö üle teate, mis 16. now. „Werki" rannawahi majas korda saadetud. Säälne rannawahi soldat Wilhelm Praks, Läänemaalt pärit, on kaks oma seltsimeest püssilaenguga surmanud, kahte teist elukardetawalt ja kolmandat kergemalt haawanud. Selle järele lasknud Praks kaks rannameest, kes püssi paukude pääle juurde rutanud, maha. Pääle selle kohutawa kuritöö kordasaatmise on Praks jäljetult kadunud ja ka oma püssi kaaja winnud. Mis Praksi sellele mõrtsukatööle kihutanud, ei ole tänini weel selgesti teada. Arwatakse, et jäle tegu kätemaksmise wihas ette wõetud.

Sõnumid Tallinnast.

Eestimaa kuberner j. n. J. N. Skalon jõudis Tallinna lehtede teatel esmaspäewa hommikul ametipuhkusest Tallinnasse tagasi.

— Hõbeaunrahad päälkirjaga „Laitmata teenistuse eest politseis" Anna paelaga rinnal kandmiseks on saanud Tallinna linnawahid: Iwan Kriit, Johan Warner, Johannes Traks, Stanislaw Atlassewitsh, Mihkel Kruus, Hans Kitt, Jakob Steinberg, Mihkel Waak, Priidik Malwis, Johan Kirro, Jüri Siimann, ja Jaan Milikow. Niisamasugused auurahad on saanud: Harjumaa politsei kordnikud: Madis Kask ja Matwei Harin, Wirumaalt Joosep Essenson ja Läänemaalt Missail Elend, Gustaw Zeisig, Juhan Eller, Ado Prussar, Jüri Kõhelik ja Nikolai Treu.

— Käreriid süttinud pühap. 18 now. õhtul kloostri uulitsal, kus ühest majast tantsu kursusel wälja tulewatele meestele hoowi pääl hulk mehi, arwatawasti nende endised wihawennad, kallale tunginud ja ühele raskeid, teisele kergemaid haawu walmistanud. Peksmine pole enne lõpenud kui teised tantsuõpilased majast wälja seltsilistele appi jõudnud.

Kohalikud sõnumid.

Eesti hobused Lõuna=Ahwrika sõjas.

Keegi juut, nimega Sapiro, ostab meie linnas hobuseid, kel wanadus 5—10 aastani ja kõrgus mitte wähem kui 2 arss. ja 2. werss. ei ole. Ostetakse ainult ruunasid ja märasid. Terwis peab nendel hää olema. Ostmine kestab kuni 23. skp. Hinda maksetakse 100—160 rublani. Kallimaid hobuseid ei osteta. Eila olla Sapiro juba 25 hobust siit ära saatnud, tallis olla weel 10 hobust. Sapiro läinud mõne selliga Ambla laadale. Ta sellid ostwat hobuseid kõigis Baltimaa linnades ja üks jagu sellisid sõitwat terwet Wenemaad mööda ümber hobuseid ostes. Ostetud hobused saadetawat Riia kaudu laewadega Inglismaale— säält muidugi edasi Lõuna=Ahwrika sõtta. Sapiro olla senini 70 tuhat hobust Wenemaalt saatnud ja tahta weel 20 tuhat ehk enamgi osta. Nii siis ostab Inglisemaa Wenemaalt arwata ümber 100 tuhande hobuse ja saadab siia kaunis ilusa summakese raha: 12—15 miljoni rublani. Kasu Wenemaal, kasu boeridel. Wiimased saawad ometegi wärskeid hobuseid. Olgu küll, et suurem jagu neist pikka reisi wälja ei kannata ja haigeladele ja teistele mere=elanikkudele toiduks heidetakse, siisgi üks jagu jõuab ometigi pärale, kus boerid wiimaks nende peremeesteks saawad. Eesti hobused, olge nobedad jooksma wahwade boeride all inglasi tagaajamises! P. S.

*

Linnakassa hääks.

Uue turu=maksu wastu, mida teatawalt poolt „linnakassa hääks" soowitakse, kõneledes oleme eila selle pääle tähendanud, et turu=maksu seaduse abil ainult kopikaid kokku saadakse. — Edasi awaldasime pilketüsimise waral kartust, et need matsukopikad wahest „maksuwõtjate" hääks ära kuluwad, enne kui nad linnakassasse jõuawadgi.

Seda ütlust wõiis wahest nõnda mõista, nagu kardaksime meie, et need inimesed, kelle kätte turumaksu wõtmine ehk korjamine ustakse, inimeste käest saadud raha oma kaukasse pistawad, ilma et linnakassa sellest kopikatgi näeks.

Niisugust mõtet ei pidanud aga meie sõnadel mitte olema: meil ei ole ju mitte teadagi, missuguste inimeste kätte turu=maksu korjamine antakse — kust meie neid siis kahtlustada wõime?!

Tähendatud ütluse mõte pidi palju enam see olema, et turumaksu korjamine wäga kallis läheb ja maksu ise ära sööb.

Sellepärast oleme ka oma küsimise lehe trükkimise ajal teise kuju andnud: „Kui aga need maksukopikad maksuwõtjate palgaks ära kuluwad, niipalju kui neid linnakassasse jõuabgi?!"

Teie mõtlete wahest, et sarnase kartuse ilmutamiseks põhjust ei ole?

Näitused õpetawad, ütlesiwad juba muistse põlwe inimesed. Ja näitused õpetawad meid, et awalikkude maksude korjamine meie maal üliwäga kallis on.

Sellest meie kõneleda ei tahagi, et meie linnas hobuste=maksust, mida mitte ainult rikaste inimeste sõidu= ja ratsahobuste, waid ka waeste woorimeeste sõidu= ja weo=hobuste päält linnakassa hääks nõutakse, aastas wähemalt 7% ehk rublat 300 maksu wõtjatele palgaks ära kulub. Palju selgemaks näituseks on koerte=maks.

Seda maksu wõib selle poolest otstarbekohaseks kiita, et tema meie linnas koeri — wähemalt neljajalgseid — awitab wähendada. Linnakassa hääks ei anna tema aga ammugi mitte seda tulu, mida temast wahest oodati:

Nii on koerte=maksust 1899. a. iga koera päält 2 rubla ehk üleüldse 1894 rubla saadud. Kuludeks on aga selsamal ajal ära läinud 974 rubla 42 kop. ehk enam kui 51%.

See on weel wäga odaw. Sest 1897. a. on selle pääle 1181 rubla ära kulunud.

Wahest ütleb mõni, et see kulu ju mitte ainult koerte=maksu korjamise, waid ka koerte püüdmise pääle jne. arwata tuleb.

Selles arwamises näikse ka meie linna kulu=arwe kokkuseadjad olema, sest nemad on selle kulu linna — „arsti=, loomaarsti= ja terwisolu asjus" üles pannud.

Kuid meie meelest ei tõsta see mitte sugugi meie linna terwisolu, kui suwisel ajal näotu „ahwikast" uulitsast uulitsasse rouib, laisk hobune ees, räpane poisikene pukis ja jämeda olekuga mehed järel. Wähemalt elasime meie terwise poolest omal ajal kahtlemata niisama hästi ära, kui meie linnal koeramaksu ega koera=wankrit ei olnud.

Seda mööda ei ole sellel kool, et koerapüüdmise kulu „terwisolu" kulude hulka üles pandakse, mitte muud kui see tähendus, et kuluarwe walmistajad mitte lausa ei tihka ära ütelda, kui wähe koertemaksust tõepoolest „linnakassa hääks" järele jääb.

Meil aga ei ole wähematgi põhjust asja seisukorda kuidagi warjata püüda.

Kui meil ära tuntakse, et kõik kopikad mitte weel kaukas ei ole, mis kaugel kõlisewat kuuldakse, siis ei hakata ka ootama, et linn ehk tema kassa igalt poolt suurt saada wõiks, waid katsutakse säält maksu nõuda, kust tõesti midagi loota on.

Wõi usub keegi, et turumaksu wõtmisel kulud tõesti wähemad oleksiwad, kui hobuse= ja koeramaksu juures?!

Kas ei ole arwata, et selle maksu korjamine weel kallimaks läheb? Sest kui palju nuiamehi ja kubjasid ei lähe seks ära, et neid kopikaid kokku saada!?

Et meie linnal niisuguseid sissetuleku hallikaid, millest „linnakassa hääks" tõesti midagi saada wõiks, mitte ei puudu, teab igaüks, kes meie linna majapidamise korda wäljaspoolgi waadelda on saanud — sääl oleks tuhandeid tulemas: ei ole sääl mitte ainult laialised linna päralt mõisamaad, mis senini linnale palju wähem kasu on toonud kui linna waldade talumaad, waid ka mitmed heinamaad, aiad ja majaasemed wõitsiwad suuri summasid linnakassasse tuua.

Koguni uusi ettewõtteidgi oleks nimetada, mis „linnakassa hääks" palju rublasid — ei mitte ainult kopikaid — kokku tõmbaksiwad.

Linnakassa hääks ei oleks mitte ainult uusi sissetuleku hallikaid otsida, waid linnakassa hääks tuleb ka see, kui linna wäljaminekuid wähendada katsutaks.

Kõigest sellest ei taha meie aga täna mitte jutustama hakata.

Sest sellel korral tahtsime ainult selle pääle tähendada, kuidas meil põhjust küllalt on selle üle kahelda, et mõnest kopikamaksust „linnakassa hääks" suuremat üle jääks.

Eila oleme juba selle pääle näidanud, kuidas uus turu=maks meie linna elanikkudele suurt kahju tooks. Täna oleme selle pääle tähendanud, kui wähe meil sarnasest maksust kasu loota on.

Kui linnawolikogu meile siisgi turu=maksu pääle paneb, siis soowiksime küll teada saada, missuguseid põhjusi meie linnawanemad seks ette tuua wõitsiwad.

— St. Peterburi õpekonna kuratori on Dr. Oskar Kallas'e 1=sest jaanuarist 1902 wõrdlewa keeleteaduse õpetooli juurde eradotsendiks kinnitanud. Dr. Kallas alustab oma tööd Soome sugu rahwa=teaduse, keele ja luule ettelugemistega.

— 17. now. s. a. sai 200 aastat sest päewast täis, kus esimesele õpetatud Wene soost arstile luba anti Wenemaal arstiametit pidada. Selle arsti nimi oli Posnikow, kes Padua ülikooli kursuse doktori auu=kraadi saamisega lõpetas. Tema aastane palk oli 500 rbl.

— Peaaegu kuni selle aasta septembri=kuu lõpuni müüdi ajalehtede seletust mööda Pihkwa=Riia raudteejaamades sõidupiletid, mis 10=neks sõiduks oliwad määratud ja kolm kuud järgimööda makswad oliwad, wäljaandmise päewast arwatud. 1. oktobrist anti aga kõigile nimetatud raudtee ülematele teada, et wäljaantud piletid selle aasta 10. oktobrist hakates mitte enam makswad ei ole. Sel puhul peaks nüüd pileti omanik, kes oma piletit mitte kolm kuud ei ole saanud tarwitada, oma raha tagasi saama, aga piletid ei wõeta mitte wäljaandmise jaamades tagasi.

— Kohaliku Eesti käsitööliste awitamise seltsi 18. skp. ära peetud näitemüügi aruanne:

Asjade müügist 190 rbl. $4\frac{1}{2}$ kop., rahakingitusi 174 rbl. 3 kop., piletite müügist päewa ajal 40 rbl. 60 kop., õhtul 9 rbl. 90 kop., kokku 414 rbl. $57\frac{1}{2}$ kop. Kulud: kuulutamine ja trükitööd 9 rbl. 65 kop., kuulutuste wäljatandmine 1 rbl. 50 kop., lintideks 2 rbl. 35 kop., muusika 15 rbl., tempel= ja postmargid 4 rbl. 71 kop., tegelastele 3 rbl. 97 kop., piletimargid 8 rbl. 72 kop., kokku 45 rbl. 90 kop. Kulud sissetulekust maha arwatud jääb puhast kasu järele 368 rbl. $67\frac{1}{2}$ kop., kuna mõned korjandused weel ära toomata on.

Ühtlasi awaldab seltsi eestseisus siin kohal oma südamlikku tänu kõigile waewanägijatele ja tegelastele kõige waewa ja hoole eest wiimasel näitemüügil. Niisama tänab seltsi eestseisus ka rohke osawõtmise eest — seltsile saab seesugune rohke osawõtmine seltsi ettewõtetes nagu kihutajaks olema. E. K. A. S. eestseisus.

Wene telegrahwi=agenturi telegrammid.

Londonis, 19. now. — Hiina aujärjepärija Putshung on hertsogi nime saanud. Talle on käsk antud, paleest otsekohe lahkuda. Endine keisri kurator Tshangtetshi on Londoni, Rooma ja Brüsseli saadikuks nimetatud.

Gmundenis, 19. now. — Majesteet Wene Keisri ema Maria Feodorowna sõitis kell 12 lõuna ajal Wieni kaudu Wenemaale. Waksalis oliwad teda Cumberlandi hertsog ühes abikaasa ja perekonnaga, Wene saadik krahw Kapnist ühes abikaasaga ja walitsuse asemikud saatmas.

Berlinis, 19. now. — Riigipäewale on wiljatollide kõrgendamise wastu palwekiri ära antud, mil $3\frac{1}{8}$ miljoni nime alla kirjutatud on.

Rahapaberid ja rahahinnad.

Peterburis, 19. now. 1901.

Tolli=kupongid, 100 rbl. kulla järele tükk	—	rbl.
4 pr. riigirent	$96\frac{1}{2}$	„
5 pr. kuldrent a. 1884. . .	$154\frac{1}{2}$	„
4 pr. kuldlaen a. 1889. . .	—	„
$3\frac{1}{2}$ pr. kuldlaen a. 1894. . .	—	„
3 pr. kuldlaen a. 1894. . .	—	„
5 pr. wõidulaen a. 1864 .	473	„
5 pr. wõidulaen a. 1866 .	$347\frac{1}{2}$	„
5 pr. mõisn. panga wõidul.	246	„
$4\frac{1}{2}$ pr. riigi=raudtee rent I. .	100	„
$4\frac{1}{2}$ pr. sisem. laen a. 1893. .	$100\frac{3}{4}$	„
4 pr. mõisnik. panga pantk.	$94\frac{3}{4}$	„
$3\frac{8}{10}$ pr. maa=kredit pantkirjad.	93	„
4 pr. Wenemaa raudt. laen	—	
$4\frac{1}{2}$ pr. Peterburi linna=oblig.	$92\frac{1}{2}$	„
5 pr. Moskwa linna=obligat.	$100\frac{3}{4}$	„
5 pr. Odessa linna=obligat.	$92\frac{1}{2}$	„
5 pr. Tiflisi linna=obligat.	$88\frac{1}{4}$	„
5 pr. Warssawi linna=oblig.	—	
$4\frac{1}{2}$ pr. Harkowi põllup. pantk.	$91\frac{1}{2}$	„
$4\frac{1}{2}$ pr. Tuula põllup. pantkirj.	$90\frac{1}{2}$	„
$4\frac{1}{2}$ pr. Wilna põllup. pantk.	$90\frac{1}{4}$	„
Peterburi disk.=panga aktsiad.	340	„
Peterburi rahwaswahelise kaubapanga aktsiad.	304	„
Wenemaa wäljamaa kaubapanga aktsiad	266	„
Wolga=Kama kaubap. aktsiad.	980	„
Riia kaubapanga aktsiad. . .	209	„
Üks Inglise sterlingnael. . .	$937\frac{1}{2}$	kop.
„ Saksa mark	45^{75}	
„ Prantsuse frank	37^{35}	„
„ Soome mark	$37\frac{1}{2}$	„

Wastutaw toimetaja ning wäljaandja
Cand. jur. J. Tõnisson.

Tänasel numbril on romaani-lisa 8. poogen kaasas.

Homme, Keiserliku Kõrguse Aujärjepärija Mihail Aleksandrowitshi sündimise= ja nimepäewa puhul, ei ilmu meie leht mitte.

Muusika ühisus.

Jaani kirikus.

Pühapäewal, 25. now. (Surnute pühal) ja esmaspäewal, 26. now.

A. Becker'i kiriku-oratoriumi

Selig aus Gnaden

ettekanne

soolo, koori ja orkestriga.

Piletid: 150 kop., 75 ja 50 kop. on saada **E. J. Karow'i** ülikooli raamatukauplusest.

St. Peterburi Eesti karskuse-selts „Astawus".

Seltsi uutes ruumides
(Главовская ул. 27, уг. Звенигородск.)

Laupäewal, 24. nowembril

Teine muusika-õhtu

isand Subotshewi orkestri poolt.

Eeskawa:

I.

1. Fantasie „Jaht" . . . . Zikoff.
2. Alla Turca . . . . . Beethoven.
3. Walzer „Venezia" . . . — —
4. Soome ratsanikkude marsh Zange.

II.

1. Ouverture „Don Juan" . Mozart.
2. J'y pense Gavotte . . Eilenberg.
3. Walzer-Arie . . . . . Strauß.
4. Sõja marsh . . . . . Subatshew

III.

Esimest korda maailmas

Harmoniumide kwartett.

Tants.

Hakatus kell 9 õ. Lõpp kell 2 õ.

Pääsehinnad: meesterahwastele 50 kop., naesterahwastele 40 kop.

65 **Pidutoimekond.**

St. Peterburi Eesti käsitööl. wastastikku abiandmise selts.

Laupäewal, 24. nowembril s. a.

Kaupmeeste seltsi saalis
(Владимірская № 12).

Suur pidu-õhtu

neiu **Lobanowa** (mezzo-sopran), hr **Fufajewski** (bariton), **Reiup** (wiiul), **Hio** (metsasarw), üliõplaste kwarteti ja seltsi segakoori (juhataja hr. **M. Lüdig**) lahkel kaastegewusel.

Eeskawa:

I.

Kontsert

1) Rõõmus laulja (segakoor) — Wilberg.
2) Metsasarwe soolo (hr Hio).
3) Romanze (Fufajewski) — Tschaikowsky.
4) Wiiuli soolo (hr Reiup).
5) Romanze (n. Lobanowa). — Kapri.
6) Lähedal on kewade (segak.). — Mozart.
7) Laewnik (segakoor) — M. Lüdig.
8) Metsasarwe soolo (hr Hio).
9) Waikse ööl (kwartett). — Brahms.
10) Duett (Прости) (n. Lobanowa ja hr Fufajewsky) — Badia.
11) Romanze (hr Fufajewsky ja hr Reiup) — Dehza.

II.

Muslaste elu — R. Schumann.
Soolo, koori ja klawerile hr M. Lüdig'i juhatusel.

III.

Tants.

Hakatus kell 9 õhtu.
Lõpp kell 3 öösi.

Piletid ühes margimaks. 2.10 kop. kuni 85 kop., tantsupilet 1 rbl. müüdakse: Seltsi kantseleist (Вознесенскій просп. д. 27, кв. 22), is. J. Wodja juures (Столярный пер. д. 18, кв. 41), is. A. Liiw'i kauplusest (Садовая д. 45), W. Eriksi trükikojast (Невскій д. 60), Palmgren'i raamatukauplusest (Б. Конюшенная д. 8), hr J. Lenow'i juures (Литейный пр. № 60) ja piduõhtul kella 7 saadik kassast Kaupmeeste seltsi saalis. 4.5

Noored mehed,

kes **karja-** ja **piimatalituft** ära õppida tahawad, wõiwad endid üles anda **Wääna mõisas** Tallinna ligidal. Kui õpiaeg mööda, muretseb mõisawalitsus nendele kohad kätte. 64

Palgiwedajad

leiawad hääd teenistust Suure-Konguta kuuse metsas. Lähemat teadmist minu kuuse metsa kontoris. **J. Kahn,**
auru-lauawabrik Turu uul. nr. 104.

Söögimaja

kõige kraamiga
ära anda Tiigi uul. nr. 80.

Tartu Jaani kiriku nõunkogu

palub tungiwalt järelseiswaid isikuid neid **maksusid, mis neil Peetri kiriku surnuaia põliste matusepaikade eest wõlgu on,** wiibimata kiriku eestseisja herra **R. Brok'ile** Suurel turul nr. 11 ära tasuda. Sest nüüd, kus Peetri kiriku walitsus iseseiswa kiriku-walitsuse kätte läheb, on nende asjade korraldamine tarwilik. Ühtlasi palutakse kõiki järelseiswate isikute adressisid kiriku-eestseisja hr Brock'ile üles anda.

Annapu Johann	Leet Karl	Stahlberg Joseph
Anzus Helene	Lecht Lena	Simson Jüri
Annok Ado	Lomp Jüri	Schultz Antonie
Aida Henriette	Luik Rudolph	Sarrak Johann
Awestik Aleksander	Liethen Lina	Saar Georg
Dihrik Martin	Lauson Julius	Sallo Jakob
Ernitz Theodor	Laddi Marie	Schulbach Julie.
Eisenschmidt Peter	Männik Jaan	Tamm Jakob
Feldberg Oskar	Mark Johannes	Treufeldt Ka...
Fuchs Wilhelm	Mauer Liisa	Tepper Rosalie
Fuchs Karl	Martinson August	Tusti Johann
Frey Annette	Margard Friedrich	Tepper Karl
Goetsch Hans	Mergk Anna	Toltz Wilhelmine
Hermann Anna	Mürk Jaan (Johannes)	Tisler Max
Jürgensohn Minna	Mohr Aleksander	Tamm Marie
Johst Eduard	Mae Jaan	Taber Jaan
Jäks Marie	Neumann Johann	Valois Condrad
Josef Jakob	Neumann Friedrich	Wild Jaan
Kehrt Friedrich	Noppason Adolf	Wassar Hans
Kautzi Johann	Pallon Hans	Weber Peter
Kangro Jaan	Preß Jakob	Werro Julius
Kask Katharine	Priggu Aleksander	Wichm Hans
Kurrik Hans	Perwoi Marie	Wipper Jüri
Kanzler Johann	Reimann Karl	Wisnapuu Kusta
Kron Theophil	Reinwald Margarethe	Zeiger Eduard.
Kull Johann	Raudkatz Mari	
Kull Johann	Stern David	

Wäga lühikese aja pääle!

Aleksandri uul. nr. 3, Jakobson'i m.

näidatakse ühte Ahwrikas kinni püütud elawat

Jaanalindu (Strauss'i).

Ta on enam kui 4 arsh. kõrge ja saab kliide ning kontidega söödetud (iga päew 15 naela) ja muneb 6 naela raskeid mune.

Lendaw koer

Ahwrikas kinni püütud, toidab ennast wiljast ja magusatest toitudest.

Näitus on iga päew kella 10 hom. ja pühap. kella 12 l. kuni kella 10 õhtu awatud.

Sisseminek 10 kop. Lapsed ja alamad wäeteenijad maks. pool hinda.

3.4 **J. Alissy.**

Teatame austatud kaubatarwitajatele, et

Suure kolonial kaubamaja

Turu ääres oleme awanud

ja soowitame oma **suhkru, thee, kohwi, jahu, tubaku, seebi, küünla** ja **würtsi ladust** häid ja wärskeid kaupasid.

Et meie oma kaubad otsekohe päähallikatest saame, siis on meil wõimalik **alandatud hindadega** müüa.

Jällemüüjatele wõimalikud protsendid.

Loodame, et meie ühendatud jõul Eesti ärielule tõsist iseloomu anda jõuame.

Rohket osawõtmist paludes

6 **Lellep, Nurk ja Ko.**

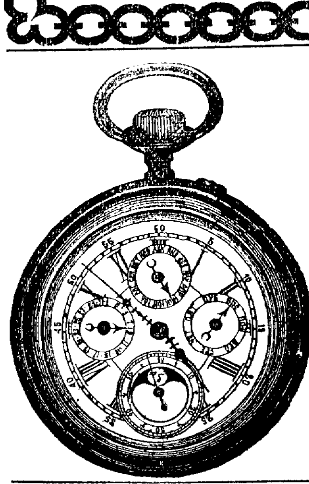

Tarwitage haruldast juhtumist

Kõige tulusamaid, kestwamaid ja uhkemaid **meesterahwa taskukellasid** mustast terasest, ühe kapsliga, suurepäralise uuest Amerika kullast ketiga ühes ripatsiga 17 ja 19 rubla asemel

ainult 8 ja 10 rubla eest.

Need kellad on wäga õige käiguga ja näitawad pääle hariliku aja weel kuusid, nädala ja kuupäiwi ning kuu muutusi. Neidsamasid kellasid ilma kalendrita keti ja ripatsiga **ainult 4 ja 5 rubla** eest. Kirjalik wastutus 6 aasta pääle. Ostjatele saadetakse ainult läbi katsutud kellad järelmaksuga ja ilma käeraha saamata kätte, nii pea kui tellimine kauplusesse jõuab.

Adress: **Складъ часовъ БРАТЬЯ КУЧЕРО, Варшава, Королевская, 29.**

Tähendus: Igaüks, kes kolm kella tellib, saab pääle kauba ilusa äratajа lauakella. Kauplusel on hulk tänu- ja kiitusekirju ette näidata.

Hekslimasinaid,

Detsimal kaalusid

soowitab

C. A. Wirkhaus,

Jurjewis, Peterburi uul. nr. 42.

Uued raamatud:

Waata, Israeli hoidja ei maga ega tuku! Tõsiste sündmuste järele kirjutanud õp. N. Fries. Eesti keelde P. Grünfeldt. Hind 15 kop.

Tema järele! Poola kirjaniku Henryk Sienkiewicz'i jutustus, ümber pannud Hans Rink, köster-koolmeister Nowgorodi kubermangus. Hind 15 kop.

Jõulukingitused. Kolm jutukest. Kirjutanud O. Grossschmidt. H. 5 k.

Roswiita. Ühe mõisniku tütre noorepõlwe päewad 1000 aasta eest. Ümber pannud Elise Aun. Hind 5 kop.

Saada kõigist raamatukauplustest ja üksikult ja hulga kaupa

Kristliku rahwakirjanduse agenturi raamatukauplusest

Uueturu uul. nr. 15, Bürgermusse majas,
63.8 Jurjewis (Tartus).

Talu ja maja

ostu-, **kinkimise-** ja **rendi-kontrahtisid, obligatsionisid** ja nende **kustutamised, pandistamise kirju** ja kõik mis sellesse puutub, kõiki **kreditkassa asju,** kõiksugu **kohtukirju** ja **protsessisid** wõtab talitada

Adwokat P. von Haller,

Jurjewis, Aleksandri uul. nr. 9.

Kalendrid

1902. aasta pääle

on kõiksuguseid **kõige odawamalt** saada üksikult, sada ja tuhande wiisil

Ed. Mäesepp'a raamatukaupl.

Jurjewis, Suurel turul nr. 17, ja abikauplusest kiwisilla ligidal turu ääres.

Kasulik jällemüüjatele! **Kasulik jällemüüjatele!**

Partie.

Meie austatud kaubatarwitajad, kes omale **häid** ja sääl juures **odawaid riideid** muretseda tahawad, ärgu jätku nüüd mitte ostmata, sest et meie oma sügise riide tagawarast ühe osa täiswillaseid **ülikondasid** ja **säärikuid** wäljawalinud oleme ja kaugelt **alla** oma **hinna** müüme.

Nõutagu ülikondasid ja säärikuid „Partie" tähendusega.

S. Kaplan ja Press'i
riietekauplus

Jurjewis, Aleksandri uul. 8—10.

Naesterahwad leiawad lahket wastuwõtmist, nõuu ja abi ämmaproua **A. Puknas'e** juures Suurel turul nr. 14, Goruschkini majas. 6

Tüdrukut,

kes Wene keelt räägib, tarwitatakse Kastanja uul. nr. 35, Iwanow.

Poissmees kärner, kes wähemalt 3 aastat ühe suure mõisa pääl teeninud on ja kellel hääd tunnistused kaasas, wõib kärneri kohta saada. Küsida Tiigi uul. nr. 64, üks trepp kõrgel, kella 9—11 e. l.

---

6 **Kingsepa töötegijat** 8
tarwitatakse Holmi uulitsas nr. 1.

Puusepa

tarwitatakse Wenemaale mõisa pääle Pihkwa kub. Lähemat teatust antakse Jaani uulitsas nr. 7, kaupluses. 5

Suuremat maakohta
(suurem talu ehk wähem mõisa) tahetakse linna ligidale osta. Adressid palutakse Tiigi uul. nr. 57. 4

Maja ilusa wiljapuu aiaga on priitahtlikult **müüa.** Küsida Raatuse uul. nr. 17, „Tivoli" õllekauplusest Hendrikson'i käest. 64.9

Würtsipood saab nüüd kohe ehk 1. jaanuarist ära antud. **Wiljandis,** Wiljandi mõisa wälja ääres Strahlberg'i majas, hästi käidawa koha pääl. Lähemat teatust annab **A. Tõllasepp'a** raamatukauplus. 4.6

„Estonia".

Pühapäewal, 25. nowembril s. a.

Uus! Esimest korda: **Uus!**

Põrguwürsti tütar

ehk Inimene tasu omad wõlad.

Rudolf Kneisel'i auuhinnaline wõistlusnaljamäng wiies waatuses. Eesti keelde J. Metsalauk.

Saksa näitelawadel sajad korrad mängit.

Hakatus kell 1/2 8 õhtul.

Piletite hinnad (ühes hääteg. maksuga): I. pl. 65 kop., II. pl. 50 kop., III. pl. 40 kop., IV. pl. 30 kop. ja balkon 20 kop.

5 **Eestseisus.**

Wiljandi Eesti Põllum. Selts.

Pühapäewal, 25. nowembril kell 5 p. l. seltsi

ökonomi walimine.

Neid, kes ökonomi ametit oma pääle wõtta soowiwad, palutakse tähend. ajaks seltsimajasse tulla.

64 **Eestseisus.**

Soomekeelne perekonna-leht „Lukutupa"

ilmub 1902. a. **kaks korda kuus** mitmete **Soome paremate ilu- ja luulekirjanikkude** toimetusel. Leht on ilusa paberi pääle trükitud ja **ülitoredate piltidega** kaunistatud. Lehes ilmub ka Eesti eluste puutuwaid kirjeldusi ja juttusid. Lehe hind kõiges **1 rbl. 20 kop.** aastas. Lehe pääle wõtab tellimisi wastu

A. Johannson,
„Rahwa Lõbu-lehe" toimetuses Jurjewis, Peterburi uul. 9.

Aleksandri uul. nr. 11, Jurjewis.

J. Räsa

Aleksandri uul. nr. 11, Jurjewis.

B. Kofkin'i suur nahakauplus

Jurjewis, Kaubahoowis nr. 23.

Soowitan omast **suurest naha ladust** ja **päälisnaha teppimise töötoast** kõiksugu **saabaste ja kingade tarwitusi,** nagu: päälisnahkasid, säärcsid, kamassiide pääleid, talla- ja juhtnahku, kõiksugu rihmasid jne. Üleüldse pean ma kõige lihtsamast kuni kõige parema nahani omas ladus kõiksuguste wabrikute nahakaupa. **Tellimisi** kõiksugu **kauba** pääle toimetatakse puhtalt, usinasti ja odawasti.

Auupaklikult **B. Kofkin,**
Jurjewis, Kaubahoowis nr. 23.

Saadaks saawad **10 kaheranaga tagant laetawat Central püssi** wabriku hinnaga müüdud. Ka on **2 pruugitud tagant laetawat püssi** ärareisimise pärast odawalt saada. **Ostan tõhu nahku** ja maksan hääd hinda.

A. Reier, Wiljandis,
Sass'i kaupluse wastu.

Jurjewi Eesti Käsitööliste Awitam. Selts
(Peterburi uulitsas nr. 59).

Neljapäewal, 22. nowembril s. a.

Seltsiliikmete õhtu.

Läbirääkimine.

Hakatus kell 9 1/2 õhtu.

Eestseisus.

Hää kauplemise koht

maal ühe kiriku lähedal raudteejaamast 5—6 wersta kaugel, wäga sünnis lina ja wilja kauplemiseks on kasuliste tingimistega **wälja üürida.** Lähemat teatust annawad **Lellep, Nurk ja Ko.** Jurjewis, söögiturul nr. 4.

Tapa jaama juures olew

uus kahek. puumaja

müüdakse kasulikkude tingimistega ära. Lähemaid teateid saab Tapal hr Ressoff'i kaupluses.
Säälsamas müüdakse **ehituse krunt,** mis ligi 2 wakamaad suur on. 64

Wana maja

on **müüa** Tallinna uulitsas nr. 27.

Hoiukassa raamat on leitud.

Omanik wõib seda kätte saada Jaani uul. nr. 21, J. Wissaku käest.

Печатать разрѣшено полиціею. — Юрьевъ, 21 Ноября 1901. — Дозволено цензурою. — Trükitud „Postimehe" — J. Tõnisson'i trükikojas.